כד: זה בורר פרק שלישי סנהדרין

רבא דאמר כמאן. וליכא למימר דסבירא ליה כר"ש בן לקיש דאליבא דר' מאיר מדמי כפירות ר"ש ואתי מיתל לך: **כגמבעין וגועלין.** דסבירא ליה כר' יוחנן דאמר לך: **וכן מגא לה ריש.** לתוקמה לה כתחן דתניא: **טולה כדעתם לחמרים.** מכאן ואילך: **כדעתם עלמו.** של מביאו בעל דין: **מי יימר דמוכי ליה.** ולי הוה ידע דמזכי ליה לא הוה אמר הלכך הדר: **אכל טולה כדעתם עלמו.** של בעל דין מסיק מדעתיה דולאי נדר ליה כדי להפטר וידע ומחיל: **לפני גמר דין.** לאחר שטענו בפניהם וקודם גמר דין כת זה למזוך: ס"ג **אי אמרת בשלמא ר' יוחנן הכי קאמר לאחר גמר דין מחלוקת אבל לפני גמר דין לפיולו לרבנן מוור: רבא.** דפסיק הלכתא דמחר לפני גמר דין ולא לאחר גמר דין דאמר כר' יוחנן ולגיבא דרבנן: **אלא אי אמרת.** לר' יוחנן דין (ה) כזה וכן כזה מחלוקת: **רבא דאמר כמאן.** דין לרים לקים דין לר' יוחנן לרבנן לפני גמר דין קאמרי דלא הדר ויהא ליכא למימר דרבא דפסיק הלכתא כריש לקיש ולגיבא דר"ש אמרה לשמעתיה דלא שביק רבנן ועביד כר"ש דפסקינן לקמן הלכה כמכמים ולא שייך למימר הכא רבא טעמא דנפסיק קאמר וסבירא ליה כרי פלימי רבנן לאחר גמר דין אבל לפני גמר דין מודו לרבי מכאן שלא יחזור יוחנן בין כזו ובין כזו מחלוקת הכא לא מיירי רבא בפלוגתא כלל אלא מיפסק פסק דינה: **וקנו מידו.** מתחלה שלא יחזור: **מתני' ואלו הן הפסולים.** לדון ולהעיד: **הממחק בקוביא.** כולהו מפרש בגמ'. וכולן מעין גזלנין הן והמוכה תמרה (שמות כג) אל תשת רשע עד וכל שכן דיין: **ומוכרי שביעית.** הואיל ומימוד ממון מעבירו על דברי תורה הוה ליה כרשע דחמם ופסול לדון ולהעיד שנוטה אחרי הכלע: **כאחילה היו קורלין אותן כו'.** מפרש בגמ'(ס): **אלין לו אומנות אלא הוא.** דהואיל ואין עסוקין בייעוזו של עולם אינן בקיאין בטיב דיינין ומשא ומתן ואינן יכלי מטח: **גמ' אממכתא.** היינו דבר למימר עומן לו מדעתו אלא קומך על דבר שאינו דבעזר שהוא יכול לגלגא ופעמים שמגלגלין אותו: **לא קנית.** והוה ליה כעין גזילה נידו: **כל כי האי גוונא לאו אממכתא היא.** והיכי דמי לאממכתא כגון דאם אוכיר ולא מעביד אלא כגון שאין להן אומנות אלא הוא שביעית דאם אוכיר ולא מעביד אלא כגון שאין להן אומנות אלא הוא שביעית: **גמ'** משחק בקוביא מאי קא עביד אמר רמי בר חמא משום דהוה אממכתא ואממכתא לא קניא רב ששת אמר [א] כל כי האי גוונא לאו אממכתא היא אלא [ב]לפי שאין עסוקין ביישובו של עולם מאי בינייהו איכא בינייהו דגמר אומנותא אחריתי [ג](ותנן) [ד]א"ר יהודה אימתי בזמן שאין להן אומנות אלא הוא אבל יש להן אומנות שלא הוא [ו](הרי זה) כשרים אלמא טעמא דמתניתין משום יישובו של עולם הוא קשיא לרמי בר חמא וכי תימא פליגי רבנן עליה דר' יהודה והא"ר יהושע בן לוי [ז]כל מקום שא"ר יהודה אימתי

מאי לאו באותן הנשבעין ולא משלמין דהוה ליה כמחול לך לא באותן הנשבעין ונוטלין דהוה ליה כאתן לך והא תנא ליה רישא תנא תולה בדעת אחרים ותנא תולה בדעת עצמו וצריכא דאי תנא תולה בדעת אחרים בהא קאמר ר' מאיר דמצי הדר ביה משום דלא גמר ומקני דאמר מי יימר דמזכי ליה אבל תולה בדעת עצמו אימא מודי להו לרבנן ואי אשמעינן בהא בהא קאמרי רבנן אבל בההיא אימא מודו ליה רבנן לר' מאיר צריכא אמר ריש לקיש מחלוקת לפני גמר דין אבל לאחר גמר דין דברי הכל אין יכול לחזור בו ור' יוחנן אמר לאחר גמר דין מחלוקת איבעיא להו לאחר גמר דין מחלוקת אבל לפני גמר דין דברי הכל יכול לחזור בו או דילמא בין בזו ובין בזו מחלוקת ת"ש דאמר רבא [א]קיבל עליו קרוב או פסול לפני גמר דין יכול לחזור בו לאחר גמר דין אין יכול לחזור בו אי אמרת בשלמא לאחר גמר דין מחלוקת אבל לפני גמר דין ד"ה יכול לחזור בו רבא דאמר כרבי יוחנן ואליבא דרבנן אלא אי אמרת בין בזו בין בזו מחלוקת רבא דאמר כמאן אלא לאו ש"מ לאחר גמר דין מחלוקת ש"מ שלח ליה רב נחמן בר רב [ב](חסדא) לרב נחמן בר יעקב ילמדנו רבינו לפני גמר דין מחלוקת או לאחר גמר דין מחלוקת והלכה כדברי מי שלח ליה לאחר גמר דין מחלוקת והלכה כדברי חכמים רב אשי אמר הכי שלח ליה [ג]באתן לך מחלוקת או במחול לך מחלוקת והלכה כדברי מי שלח ליה [ג]באתן לך מחלוקת והלכה כדברי חכמים בסורא מתני הכי בפומבדיתא מתני הכי א"ר חנינא בר שלמיה שלחו ליה מבי רב לשמואל ילמדנו רבינו לפני גמר דין וקנו מידו מאי שלח להו אין לאחר קניין כלום: **מתני'** ואלו [ג]הן הפסולין [ד]המשחק בקוביא [ה]והמלוה בריבית [ו]ומפריחי יונים [ז]ומוכרי שביעית אמר רבי שמעון בתחילה היו קורין אותן אוספי שביעית משרבו האנסין חזרו לקרותן סוחרי שביעית א"ר יהודה [ח]אימתי בזמן שאין להן אומנות אלא הוא אבל יש להן אומנות שלא הוא כשרין: **גמ'** משחק בקוביא מאי קא עביד אמר רמי בר חמא משום דהוה אממכתא ואממכתא לא קניא רב ששת אמר [א] כל כי האי גוונא לאו אממכתא היא אלא [ב]לפי שאין עסוקין ביישובו של עולם מאי בינייהו איכא בינייהו דגמר אומנותא אחריתי [ג](ותנן) [ד]א"ר יהודה אימתי בזמן שאין להן אומנות אלא הוא אבל יש להן אומנות שלא הוא [ו](הרי זה) כשרים אלמא טעמא דמתניתין משום יישובו של עולם הוא קשיא לרמי בר חמא וכי תימא פליגי רבנן עליה דר' יהודה והא"ר יהושע בן לוי [ז]כל מקום שא"ר יהודה אימתי

עין משפט נר מצוה

יג א ב ג מיי' פ"ז מהל' סנהדרין הלכה כ סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' כ סעיף ג:
יד ד מיי' פ"י מהלכות עדות הלכה ד סמג לאוין ריד טוש"ע ח"מ סי' לד סעיף טז:
טז ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף י:
יז ו ז ח ט מיי' שם טוש"ע שם סעיף יז:

רבינו חננאל

ואתינא למימר דרבא אמר כר' יוחנן ומיתיבי עליה דרבא מפיסא דמתניתין. היה חייב לחבירו שבועה וא"ל דור בחיי ראשך ר"ש אומר יכול לחזור בו מאי לאו באותן הנשבעין ולא משלמין דהוה ליה מחול לך ושי"מ במחול לך נמי פליגי ודחי רבא לא מתני באותן הנשבעין ונוטלין כגון השכיר והנגזל והנחבל וכיוצא בהן דהוה ליה אתן לך ואקשינן ליה לרבא והא את הוא דאוקמה לה לדישא פלוגתייהו באתן לך. ואת אמרת סיפא נמי באתן לך מחלוקת למה ליה למימרא תרתי ומני ומשני רישא תולה בדעת אחרים והוא אבא ואביך סיפא תולה בדעת עצמו סד"א תולה בדעת עצמו כיון דידע דוודאי מי שחבע ושקיל וגמיר ומקני ואפילו ר' מאיר מודה בהא דאין יכול לחזור קמ"ל דר' מאיר חולק אפילו בזו ואפיקנא דרשלחו ליה לרב נחמן בר יעקב לימדנו רבינו לפני גמר דין מחלוקת או לאחר גמר דין מחלוקת ובמחול לך או באתן לך מחלוקת והלכה כדברי מי ושלח להו לאחר גמר דין מחלוקת ובאתן לך מחלוקת והלכה כדברי חכמים דלאחר גמר דין אינו יכול לחזור בו וכ"ש במחול לך דדברי הכל אין יכול לחזור בו והני מילי לאחר גמר דין אבל לפני גמר דין יכול לחזור בו אלא אם כן קנו מידו כדשלח להו שמואל לבי רב לפני גמר דין אם קנו מידו אין לאחר קנין כלום. וכן המקבל עליו עד אחד בשנים דרסין בשבועות (סב ע"א) ההוא דאמר מחינא עלי כבי תרי כר' וכן בניטין (דף עו ע"ב) גרסינן כוותיה שאמר נאמנת עלי לומר שלא באתי כו': **מתני'** אלו הן הפסולין המשחק בקוביא ומלוה ומפריחי יונים ומלוה ברבית וסוחרי שביעית כו'. משחק בקוביא מאי עבד דמיפסל בה. אמר רמי בר חמא משום דהוה אממכתא פירוש אילו הן המשחקין מתוך תגאי ביניהן אם אגאך הן לי כך וכך ואם תנצחני אתן לך כך וכך כי האי גוונא אממכתא היא ולא קניא והמעות שנוטלין זה מזה גזילה היא שנמצאו כגולנין לסיכך הן פסולין ורב ששת אמר למה פסולים הכתובים מפני שאין עסוקין בישוב העולם פי' כגון אומנות ובגון עבודת הארץ ואמרינן מכדי לתהוייהו פסילי מה לי משום אממכתא ומה לי משום יישוב העולם ושנינן איבא ביניהו בגון דאית להו אומנתא אחריתי (לר' אמי) דמשוי ליה גולן אע"ג דאית ליה אומנותא אחריתי פסול ולרב ששת סיפול ולרב דימי בר חמא הא והנן בסיפא דמתניתין א"ר יהודה אימתי בזמן שאין להן אומנות אלא היא אבל יש להן אומנות שלא היא כשר וכי תימא ר' יהודה חולק על התנא קמא והאמר ריב"ל כל מקום ששנה ר' יהודה

מסורת הש"ס

הגהות הב"ח

(ה) ש"ס ד"ה אלא וכו' בין בזו ובין בזו: (ב) ד"ה כל כי וכו' דמספיקא: (ג) תוס' ד"ה אכל וכו' אכל קודש גמור דין יכול לחזור:

הגהות הגר"א

[א] גמ' וכל כי האי גוונא לאו אממכתא הוא) תוס' ד"ה אכל וכו' ועיי"ש התוספות ד"ה אלא (ועמ"ש לקמן סי' ס"ק ל"ח וסי' ר"ג ס"ק מ"ד):

מוסף רש"י

ואלו הן הפסולין. לעדות, לכולן גזלנין מדכתיב הן דאממכתא הוא קניא ומגלגל ליה (שו"ע חו"מ סי' כח, ב). המשחק בקוביא. כעירכון (שם) מחיכות של עצם שמשחקין בערבון ומשור רבנן דאממכתא הוא קניא והכי הן גזלנין מדרבנן, דמדאורייתא ליכא קרוי גזלן הואיל והחזקה מיד היא, כלקמיה (ב"ב כג: ורי"ף שם). והמלוה ברבית. לאו גזלן לאורייתא הוא לפסקליה משום לא תשית עד חמס, דהא מנפשיה יהיב ליה (שם). ומפריחי יונים. כיני נמי כעין קוניא, אי תקדמיה יונך ליני ליני (שם). וסוחרי שביעיות. עושין סחורה בפירות שביעית דלאחמנת אחר לאכלה ולא לסחורה, ולפי שאמרנו כל אלו לעבור על דת מפאת ממון, הפשוט לפיהות מעשיהם שקר על ידי ממון ושוחד (שם). אלו: דלחמנת אחר לאכלה ולא לסחורה אם שחומד ממון לעבור עבירה על הממון רשע הוא והמוכה תמרה אל תשת רשע על (שו"ע חו"מ סי' כח, ב). שאין להן אומנות אלא הוא. דקסבר כי יהודה דאממכתא שפיא נמחך על ידעתו שיעלה ויפול אותה דאממכתא הוא מתנה קניא ולא גזלנין ניהו, ויפסולייהו לפי שאין עסוקין כישובו של עולם, דיהן דאין מכירין ונקיטין בעורה ויצר כני אדם אינן חפין על חברינהן מלהספידן ממון (שם).

ג) [נשמעות ס', יתרו ס"ח ע"ג מימרא רב יצחק]. ד) עיכוכין פכ. ר"ה כב. [לקמן מז:]. ה) עדויות פ"א מ"ג, ו) ב"ל המלה, ז) [נכ"מ: מגן]. ח) [ליתה במשנתנו] ט) [עיכוכין פא: פכ.]. י) [לקמן כו.]. א) [נתוס' ד"ה כל ליתה לתמן]. ב) [ועי"ע תוס' שבועות לט. ד"ה אם אמרו]. ג) [מ"ש לתמן]. ד) [ב"ב קסז.]. ה) [עיכוכין פא: פכ.]. ו) [לקמן כו.]. ז) [נתוס' ד"ה כל ליתה לתמן]. ח) [ועי"ע תוס' שבועות לט. ד"ה אם אמרו]. ט) [ב"ב קסז.]. י) [ב"ק פא.]. כ) [ל"ל שפיכ"ל]. ל) ר"ש ס"ק ל"ח וסי' ר"ג ס"ק מ"ד):

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com